

اصالت تخصص چیست؟ چرا رجوع به متخصص همه‌گیرترین اصل عقلی جهان است؟

اصالت تخصص چیست؟ از چه زمانی نیاز به متخصص را احساس کردیم؟

در پاسخ به این سوال که اصالت تخصص چیست، باید بگوییم که ما در رابطه با هر سیستم نظام‌مندی باید از متخصص کار با آن سیستم کمک بگیریم و هیچ عقل سلیمی رجوع به غیرمتخصص را در ارتباط با ابزارها یا پدیده‌های جهان نمی‌پذیرد. پذیرفتن و عمل به این اصل نیازی به سواد نداشته بلکه نیازمند عقل است که همه افراد بشر از این موهبت بهره‌مندند.

برای فهم بهتر اصل اصالت تخصص باید رفتار انسان را در مراجعه به متخصص بررسی کنیم. ما به طور طبیعی در برخورد با هر سیستمی در چهار مرحله تعریف، راه‌اندازی، بهره‌برداری و اصلاح و تعمیر بعد از خرابی، در درجه اول به سازنده سیستم و سپس به متخصص مورد اعتماد او مراجعه می‌کنیم. بشر از ابتدای خلقت این رفتار را داشته و حتی در ابتدایی‌ترین جوامع بشری هم هر فرد بنا به توانایی‌هایش مسئولیت‌های مشخصی را بر عهده می‌گرفت، در نتیجه خلاف نظر تجربه‌گراها مراجعه کردن به متخصص یک امر غیرفطری، اکتسابی و برخاسته از تجربه نیست.

مرحله «تعریف» اولین مرحله در رویارویی با هر سیستم است که در آن ویژگی‌ها، شرایط استفاده، نقاط ضعف و نقاط قوت دستگاه مشخص می‌شود.

مرحله «راه‌اندازی» شامل مجموع اطلاعات لازم برای راه‌اندازی سیستم است. اطلاعاتی مثل این که سوخت و نیروی محرکه سیستم چیست و برای شروع به کار آن چه باید کرد.

طرز استفاده از دستگاه، احتیاط‌ها و هشدارهای لازم در مورد مقدار و نحوه کارش در مرحله «بهره‌برداری» مشخص می‌شود. اینکه در صورت بروز مشکل به کجا مراجعه کنیم، و راه‌های ارتباطی با سازنده یا نمایندگی‌های مجاز آن چیست، در مرحله آخر یعنی «اصلاح و تعمیر بعد از خرابی» مشخص می‌شود.

علاوه بر اینها هر مرحله شامل نکات مهم و هشدارهایی است که عمل نکردن به آنها می‌تواند، باعث ایجاد خرابی‌های جبران‌ناپذیری در سیستم شود.

کی و کجا به متخصص مراجعه می‌کنیم؟

ما به‌طور فطری در تمامی امور از اصل «اصالت تخصص» پیروی می‌کنیم، درحالی که شاید آگاه نباشیم که اصل اصالت تخصص چیست و چه چیزی را بیان می‌کند؟ برای روشن‌تر شدن ماجرا از مثال دیگری کمک می‌گیریم. تصور کنید دانه گیاه گران‌قیمت و کمیابی را از طرف یکی از عزیزترین دوستانتان هدیه گرفته‌اید. آیا قبل از کاشت این دانه به دنبال کسب اطلاعاتی از شرایط نگهداری و محیط مناسب آن با چند باغبان ماهر مشورت می‌کنید، یا دانه را در خاک اولین گلدان دم دستتان فرو می‌کنید؟ اگر پاسختان مورد اول است، تصور کنید در این حال ماهرترین مکانیک شهر که به تخصص او در تعمیر ماشین اطمینان دارید، در حالی که دست‌های روغنی‌اش را با لباس پاک می‌کند از شما تقاضا کند که دانه کمیابتان را برای کشت به او بسپارید. شما چه پاسخی می‌دهید؟ احتمالاً حتی اجازه دست زدن به دانه گرانقیمتتان را هم به او نخواهید داد. حالا اگر به جای استاد مکانیک شاگرد نجار بخواهد دانه را برای پرورش از شما تحویل بگیرد و یا یک پزشک فوق تخصص قلب ادعا کند که از پس کاشتن و مراقبت از دانه مورد علاقه شما برمی‌آید چه؟ اگر شما به مکانیک، شاگرد نجار و یا پزشک اعتماد کنید و در انتها دانه شما خشک شود یا بوته آن به گل نشیند چه کسی را سرزنش خواهید کرد؟ مسلماً بزرگترین تقصیر در به بارنشستن دانه متوجه شماست. مکانیک، شاگرد نجار و پزشک فقط پیشنهادی را مطرح کرده‌اند که شما با پذیرفتن آن در واقع مسئولیت و عواقب آن را هم پذیرفته‌اید. اگر شما ندانید که اصالت تخصص چیست و تحت تأثیر عواملی مثل تبلیغات دروغین و یا سهل‌انگاری افراد غیرمتخصص را انتخاب کنید، بلافاصله بعد از دریافت این اشتباه فرد غیرمتخصص را رها خواهید کرد.

اهمیت اصل اصالت تخصص

در هر امری سرپیچی از متخصص و یا سهل‌انگاری در شناخت فردی با بالاترین تخصص اشتباهی است که باید بلافاصله جبران شود. چون این انتخاب محروم کردن خود از مسیر درست و ادامه‌دادن راهی است که هرگز به مقصد نمی‌رسد. اگر بعد از توجه پیدا کردن به اشتباه خود مسیر غلط را ادامه دهیم، حتی نزد خودمان هم محکوم هستیم. دانستن این که اصالت تخصص چیست، در مورد مهم‌ترین و سرنوشت‌سازترین انتخاب ما که بدون شک انتخاب هدف و مسیر کلی زندگی‌مان است هم صدق می‌کند. انتخابی که بدون داشتن الگو و راهنمای درست به سرانجام درستی نمی‌رسد. در واقع الگویی که در زندگی برای خودمان انتخاب کرده‌ایم، نشان‌دهنده میزان ایمان داشتن یا نداشتن ما به خدا یا همان سازنده ماست. اینکه این الگو تا چه حدی با چیزی که خدا می‌پسندد و خصوصیات روح ما را بر اساس آن پرداخته است، مطابقت دارد، نشان می‌دهد که ما تا چه اندازه در مسیر درست قدم برداشته‌ایم.

در حقیقت ما همان دانه گران‌بها و زیبا هستیم و جسم ما گلدان ماست. این نفس ماست که باید در محمل جسم رشد کند و بال و پر بگیرد. مسیری که در زندگی طی می‌کنیم و راهنمایان ما در انتخاب و طی این مسیر، سرانجام ما را مشخص می‌کنند. خاک حاصلخیز جسم و دانه سالم و قوی در اختیار همه ما انسان‌ها قرار گرفته، اما نتیجه برای همه یکسان نیست. دانه‌هایی هستند که در سفر زندگی تبدیل به جنگل‌هایی بزرگ و کشتزارهایی آباد می‌شوند و خشک و بی‌بروبار ماندن هم سهم تعدادی از دانه‌ها می‌شود. تفاوت در باغبان و نوع رسیدگی اوست. آیا باغبان ما با تمام خصوصیات و استعدادهای ما و نحوه پروراندن آنها آشناست؟

متخصص وجود ما کیست؟

ما به عنوان انسان پیچیده‌ترین سیستم را در خلقت داریم و هیچ دانشمند، فیلسوف و یا عالمی نمی‌تواند ادعا کند که تمام جوانب وجود ما را شناخته است. به همین دلیل هم برای پیمودن مسیر زندگی احتیاج به نقشه راهی داریم که تمام پیچ و

خم‌ها و فراز و فرودها و خطرات راه را برایمان مشخص کرده باشد. در جاده زندگی کوچکترین اشتباه موجب دور شدن ما از مقصد و یا رفتن به بیراهه می‌شود. خداوند که سازنده سیستم وجودی ماست متخصصان معصومی را با نقشه‌ای کامل به ما معرفی کرده است. ساختار وجودی ما همواره اعتقادمان به این که اصالت تخصص چیست را شهادت می‌دهد، چون در رویارویی با هر امری ناخودآگاه به سراغ متخصص آن می‌رویم. عجیب اینجاست که درحالی که در سایر امور همیشه بر اساس اینکه اصالت تخصص چیست، دست به انتخاب می‌زنیم، در رفتار با وجود خودمان از این اصل تخطی می‌کنیم. زیبایی و سرزندگی دانه وجود ما رابطه مستقیمی با نزدیکی و پیروی ما از الگوها و راهنمایان معرفی شده توسط خدا دارد.

در این مقاله گفتیم که اصالت تخصص چیست و ضرورت درک آن به چه اندازه است. ما به طور طبیعی در چهار مرحله تعریف، راه‌اندازی، بهره‌برداری و همچنین اصلاح و تعمیر به سازنده یک سیستم یا متخصص مورد اعتماد او مراجعه می‌کنیم. اصالت تخصص یک امر اکتسابی یا تجربی نبوده و ما از دوران کودکی هم به آن بها می‌دهیم؛ برای مثال هیچ وقت اسباب‌بازی محبوبمان را برای تعمیر به دست کسی که نمی‌شناسیم، نمی‌سپاریم و در پایان نیز به این نکته اشاره کردیم که ما برای شناخت وجود خودمان به عنوان یک انسان بیش از هر چیز دیگری به متخصص نیاز داریم.

آیا شما هم برای شناخت خود به متخصص مراجعه می‌کنید؟ از دید شما چه تخصصی بالاترین دانش را در مورد ابعاد مختلف وجود ما دارد؟ نظرات خود در این باره را حتماً با ما در میان بگذارید.